

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL VALSTYBĖS ĮMONIŲ JURBARKO, RASEINIŲ, ŠILUTĖS IR TAURAGĖS MIŠKŲ
URĖDIJŲ VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ PATVIRTINIMO

2016 m. *balandžio* 14 d. Nr. *D1-254*
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugšėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:
 - 1.1. valstybės įmonės Jurbarko miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;
 - 1.2. valstybės įmonės Raseinių miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;
 - 1.3. valstybės įmonės Šilutės miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą;
 - 1.4. valstybės įmonės Tauragės miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projektą.
2. N u s t a t a u , kad:
 - 2.1. šis įsakymas be priedų skelbiamas Teisės aktų registre;
 - 2.2. šiuo įsakymu patvirtinti vidinės miškotvarkos projektai galioja iki 2025 m. gruodžio 31 d.;
 - 2.3. valstybės įmonių Jurbarko, Raseinių, Šilutės ir Tauragės miškų urėdijų vidinės miškotvarkos projektų originalai saugomi Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškotvarkos ir miško išteklių skyriuje A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

VĮ JURBARKO MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei, skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

Vidinis miškotvarkos projektas parengtas VĮ Jurbarko miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams, naudojant 2014 metų valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami miškai dešimt metų (nuo patvirtinimo datos).

Miškų inventorizacija atlikta sklypiniu metodu valstybės lėšomis, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11-10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, ir naudojant 2013 m. aerofotografavimo medžiagą. Inventorizacijos metu nustatytos sklypų ribos, aprašyti visi taksaciniai sklypai pagal augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius.

Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplėnų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir suprojektuotos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinių augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ miškų urėdijos ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas, vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais; visuomenės informavimas apie VĮ miškų urėdijos miškus, jų būklę ir tvarkymą; racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas; miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, miškų biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas; miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas.

VĮ Jurbarko miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškams parengto vidinės miškotvarkos projekto turinį sudaro aiškinamasis raštas, taksoraštis (visų inventorizuotų miško sklypų aprašymai), suvestiniai miškų inventorizacijos duomenys, miško ūkinių priemonių žiniaraščiai ir kartografinė medžiaga – miškų žemėlapiai (M 1:10000), medynų planai (M 1:20000), apžvalginiai žemėlapiai (M 1: 50000). Parengtoje kartografinėje medžiagoje yra visų nuosavybės formų miškai. Kitų nuosavybės formų miškams pateikti suvestiniai duomenys.

VĮ Jurbarko miškų urėdijos veiklos teritorijoje (129 tūkst. ha) inventorizuotas 48,6 tūkst. ha miško plotas (teritorijos miškingumas – 37,7 %). VĮ miškų urėdijos valdomi valstybinės reikšmės miškai užima 32,1 tūkst. ha (65 %), kiti VĮ miškų urėdijos žemės plotai – 16,7 ha, privatūs ir skirti nuosavybės teisėms atkurti miškai – 17,5 tūkst. ha (35 %), kitų valdytojų valstybinės reikšmės miškai – 0,01 tūkst. ha (0,01 %).

VĮ miškų urėdijos veiklos teritorijoje yra devyni valstybiniai draustiniai, devyni miško genetiniai draustiniai, vienas regioninis parkas (dalis), bei biologinę įvairovę saugančios *Natura*

2000 teritorijos – 18 vietovių, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ir penkios paukščių apsaugai svarbios teritorijos. Valstybės saugomose teritorijose miškai užima 2,5 tūkst. ha (5,2 % viso miškų ploto), VĮ Jurbarko miškų urėdijos valdomuose miškuose yra 1,6 tūkst. ha ploto (5,1 % nuo VĮ miškų urėdijos miškų ploto).

VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ RODIKLIAI

Visas VĮ miškų urėdijos valdomų miškų plotas paskirstytas vienuolikai girininkijų: Mociškių, Jūravos, Viešvilės, Kalvelių, Smalininkų, Pašvenčio, Mantvilių, Globių, Balandinės, Panemunės, Veliuonos. Vidutinis girininkijos plotas yra 2,9 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 932 kvartalus, o juose – į 20,1 tūkst. miško sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 34,4 ha, miško sklypo – 1,6 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti šioms miškų grupėms: I grupės (rezervatinių) miškų nėra, II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreacinių miškų) 1,8 % (572 ha), III grupės (apsauginių miškų) – 9,0 % (2899 ha) ir IV grupės (ūkinių miškų) – 89,2 % (28598 ha). Kiekvienoje miškų grupėje yra nustatytas ūkininkavimo tikslas ir režimas, o pagal miško funkcinę paskirtį miškai priskirti atitinkamiems pogrupiams.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 29260 ha. Dirbtinai atkurtų ir įveistų medynų yra 12916 ha (40 % bendro ploto). Neapaugusių mišku plotų yra 840,8 ha (2,6 % bendro ploto), iš jų 652 ha kirtavietės. Ne miško žemės yra 586,6 ha (1,9 % bendro ploto), iš jų pelkių – 280 ha, sausinimo griovių – 211 ha, trasų (platesnių nei 10 m) – 87 ha.

Vyrauja spygliuočių medynai, kurie užima 65,8 % viso medynų ploto (pušynai – 46,2 %, eglynai – 19,6 %). Tarp minkštųjų lapuočių vyrauja beržynai (19,2 %), juodalksnynai (10,4 %). Kietieji lapuočiai (vyrauja ąžuolynai) auga 308 ha plote (1 %).

Bendras medynų tūris yra 7,769 mln. m³. Vidutinis medynų tūris hektare – 266 m³, brandžių medynų – 353 m³, vidutinis tūrio prieaugis sudaro 7,9 m³. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,75, vidutinis visų medynų amžius – 56 metai.

III ir IV miškų grupių medynai pagal plotą brandumo grupėmis pasiskirsto taip: jaunuolynai – 31 %, pusamžiai – 36 %, pribreštantys – 10 % ir brandūs – 23 % ploto.

Vyrauja laikinai perteklingo drėgnumo 43 %, iš jų derlingos ir labai derlingos augavietės 31 %, normalaus drėgnumo 38 %, iš jų derlingos ir labai derlingos augavietės 8 %. Užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 20 % viso ploto, iš jų nusaustos 5 %.

MIŠKO AUGINIMO IR NAUDOJIMO VEIKSMINGUMO PRIEMONIŲ ANALIZĖ

Vidiniame miškotvarkos projekte pateiktos 2004 m. miškotvarkos suprojektuotos ūkinės priemonės 2005–2014 metams, taip pat jų įvykdymo analizė ir įvertinimas. Analizei naudoti 1989 m., 2004 m. miškotvarkų duomenys, VĮ miškų urėdijos ūkinės veiklos ataskaitos. Išvados suformuluotos pagal valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

VĮ Jurbarko miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų miškų plotas padidėjo 21 ha. Plotas padidėjo, priskiriant valstybinius miškus, skirtus nuosavybės teisių atkūrimui. Medžių rūšių kaita

vertintina teigiamai. Plynumos atkuriamos spygliuočiais ir kietaisiais lapuočiais, medynai laiku išugdomi. Spygliuočių medynų plotas padidėjo 61 ha, ažuolynų - 139 ha, atitinkamai sumažėjo minkštųjų lapuočių.

Didėja medynų našumas. Dėl tūrio prieaugio kaupimo, racionalių kirtimų vidutinis medynų tūris hektare padidėjo 39 m³, o brandžių medynų tūris padidėjo 38 m³ ir sudaro 353 m³ hektare.

Eksplotacinio fondo brandžių medynų plotas padidėjo (942 ha), tačiau sumažėjo (52 ha) perbrendusių medynų plotas. Perbrendusių medynų susikaupė 814 ha, dauguma jų pateks į projektuojamas biržes.

Gerai vertintini miškų atkūrimo darbai. Plynos kirtavietės 51 % plote atkurtos želdinant. Mišrūs vykmečio želdiniai sudaro 65 % viso įveisto ir atkurto ploto. Geros būklės želdinių yra 75,8 %, patenkinamų – 24 %, blogų – 0,2 % (ankstesniame vykmytyje atitinkamai 41 %, 54 %, 4 % ir 1%). Laiku atliekami želdinių priežiūros darbai ir apsaugos darbai. Tarp paliktų želti augaviečių per 65 % yra pelkinės ir užmirkusios. Atžėlę jaunuolynai mišrūs, vyrauja beržynai (52 %), juodalksnynai (36 %), spygliuočiai (6 %), kiti lapuočiai sudaro 6 %. Toliau vykdant jų priežiūrą ir ugdymą, bus siekiama formuoti tikslinius medynus.

Ugdomieji kirtimai atliekami laiku ir kokybiškai, ypač retinimai, nedelsiant ugdytinų beveik nėra. Medynų rūšinėje struktūroje daugėja vertingesnių medžių, išsaugotos želdintinos medžių rūšys. Tačiau daugiau dėmesio reikia skirti jaunuolynų ugdymui, kur vyksta intensyvus lapuočių žėlimas, ypač antrojo amžiaus klasėje.

VĮ Jurbarko miškų urėdijoje plečiami neplynai kertamų medynų plotai, pasiekę 32 % pagrindinių kirtimų ploto. Neplyni kirtimai vykdyti 1160 ha plote, iš jų 498 ha plote po paskutinio atvejo susiformavo naujos kartos medynai – kirtimų tikslas pasiektas.

Funkcionuojanti bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema veikė patikimai ir užtikrintai. Įdiegta modernizuota antžeminė automatinė miškų gaisrų stebėjimo sistema leis operatyviau fiksuoti kilusius miško gaisrus ir turėtų sumažinti vidutinį gaisravietės plotą, kuris praėjusiam vykmytyje buvo 0,48 ha.

Miškų sanitarinė būklė patenkinama. VĮ miškų urėdijos miškuose išvengta platesnio niokojančių ligų, kenkėjų, stichinių veiksnių išplitimo. Inventorizuota per 44,7 tūkst. m³ sausulių ir virtelių (0,5 % nuo viso tūrio), dalis jų svarbūs biologinei įvairovei medžiai.

Daug dėmesio miškų urėdija skiria vienam iš savo prioritetų – socialinės miško funkcijos stiprinimui. Miškuose įrengti 34 rekreacijos objektai poilsavimo sąlygoms pagerinti, kurie nuolat prižiūrimi ir atnaujinami. Vykdoma plati švietėjiška veikla, aktyviai globojami septyni jaunųjų miško bičiulių būreliai.

VĮ miškų urėdijos miškai sertifikuoti 2003 m., resertifikuoti 2008 m, 2013 m. Tai garantas, kad ūkininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus – išsaugojant ir gausinant miško išteklius tvaraus (darnaus) miškų ūkio principais, subalansuojant ekonomines, ekologines ir socialines miško funkcijas.

MIŠKO ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS

Miško kirtimai. Pagrindinių miško kirtimų apimtis apskaičiuota pagal Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos nustatymo“, o kirtimai išdėstyti teritorijoje pagal Miško kirtimų taisyklį, patvirtintų Lietuvos

Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus. Metinis naudojimas apskaičiuotas 2014 m. miškų inventorizacijos duomenų pagrindu. Šių kirtimų projektas parengtas pirmajam penkmečiui, po aktualizavus duomenų bazę kirtimai bus suprojektuoti kitiems penkeriems metams. Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausulių ir virtelių kiekį.

Projektuojamas metinis miško naudojimas 142,3 tūkst. m³ likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 76 %, tarpiniam – 24 % nuo bendro naudojimo.

Pagrindiniai kirtimai II miškų grupės miškuose vykdomi nedidele apimtimi, išimtinai taikant neplynų kirtimų būdus. Neplyni kirtimai III miškų grupės miškuose pagal plotą sudarys 41 %, IV miškų grupės miškuose - 27 %. Plynais kirtimais per pirmąjį penkmetį bus iškirsta 1634 ha, iš jų 96 % ploto – ūkiniuose miškuose.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m ³		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris, tūkst. m ³ pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	377	134,1	108,1	81	-	8,1	100,0
Ugdymo kirtimai	843	34,4	22,9	0,67	0,1	2,4	20,4
Sanitariniai kirtimai	-	12,9	10,3	80	0,4	1,2	8,7
Specialieji kirtimai	-	1,4	1,0	70	0,1	0,2	0,7
Iš viso	1220	182,8	142,3	78	0,6	11,9	129,8

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 6,2 m³ bendro arba 4,8 m³ likvidinio tūrio (iš jo pagrindiniais kirtimais 3,7 m³/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio iškertama: II – 0,6 m³/ha, III – 11,9 m³/ha ir IV – 129,8 m³/ha.

Bendras einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,9 m³/ha. Per pirmąjį penkmetį II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 1 %, III – 70 %, IV miškų grupės miškuose – 81 % bendro prieaugio. Medienos naudojimo procentas – 2,3 % viso medienos tūrio. Miško kirtimais bus apimama 4,2 % viso medynų ploto.

Potencialiai naudotinių miško kirtimo atliekų kiekio įvertinimas. Kirtimo atliekos sudarys apie 21 % (38380 m³) nuo bendro suprojektuoto kirsti tūrio. Metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai atskirais kirtimais pagal iškertamą tūrį jaunuolynų ugdymo kirtimais sudarys 13 % (5044 m³), retinimo – einamaisiais kirtimais - 15 % (5762 m³) ir pagrindiniais kirtimais - 72 % (27574 m³). Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 43 %, malkos ir sausuliai - 37 %, smulkūs medeliai - 13 % ir stiebų viršūnės - 7 %. Kadangi kelmų panaudojimas galimas tik ateityje, pagrindinę biomasę sudarys šakos (43 %).

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 834 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų (kirtavietės, aikštės, kitos žemės naudmenos) ir 1634 ha suprojektuotų kirsti plynai biržių, 2016–2020 metais iš viso 2493 ha. Želdinti numatoma apie 64 %, paliekama želti – 36 % ploto.

Pagal želdinamas medžių rūšis apie 86 % sudarys mišrūs želdiniai. Metinė miško želdinimo apimtis pirmajam penkmečiui - 250 ha.

Miško selekcija ir sėklininkystė. Pateikta esamų sėklinių medynų ir plantacijų charakteristika, jų būklė, ūkinės priemonės, apskaičiuotas sodmenų poreikis metams (apie 1200 tūkst. vnt.).

Miško apsauga. Suprojektuota sanitarinių kirtimų apimtis (10,3 tūkst. m³ likvidinės medienos per metus), rekomenduotos biologinės, fizinės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės pagal Miško sanitarinės apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 „Dėl Miško sanitarinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis: aukšto degumo (49 % miškų), vidutinio degumo (18 %) ir žemo degumo (33 %). Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (apie 293 km per metus), parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Pateikta medžioklės plotų ir medžiojamosios faunos charakteristika, apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius: 517 sąlyginiai elniai (16 briedžių, 365 elnių, ir 416 stirnų). Leistina šernų banda – 554 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis, išskirta 45 ha pašarinių laukelių. Numatytos biotechninės ir želdinių apsaugos priemonės.

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiam vykmečiui pagal techninius projektus nenumatytas. Nenusausintos žemės sudaro apie 1217 ha. Tačiau sausinti tikslinga tik IV miškų grupėje atskirus užmirkusius bei pelkinius sklypus, taikant vietinės melioracijos būdus.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Visoje VĮ miškų urėdijos veiklos teritorijoje rekreaciniams miškams priskirta 284 ha miškų (0,6 % viso miškų ploto), iš jų 199 ha valstybinės reikšmės miškuose (0,6 %). Rekreaciniams miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, saugomų teritorijų rekreacinių zonų miškai, miestų miškai. VĮ miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškams parengtas specialus rekreacinio sutvarkymo projektas. Įrengti 34 rekreacijos objektai (poilsivietės, atokvėpio vietos, pažintiniai takai ir kt.), kurių dalį numatyta atnaujinti ar rekonstruoti. Rekreacinei miškų vertei padidinti projektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (43,5 ha).

Gamtosauginių priemonių planas. Jį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapis M 1:50 000, žemėlapis girininkijoms M 1:20000. Jame aprašytos visos saugomos teritorijos, Lietuvos Respublikos saugomos gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pušynai, augantys pelkinėse (Pa ir Pb) augavietėse, natūralios miško pelkės (neapaugusios medynais), mažos miško aikštelės ir laukymės, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Pateiktas visas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti. Gamtosauginis planas bus naudingas sprendžiant miškų sertifikavimo klausimus, informuojant vietinę bendruomenę apie miško vertybes ir ūkinę veiklą.

Ekonominis vertinimas. Pajamos ir išlaidos planuojamos atsižvelgiant į projektuotų darbų apimtį bei faktinius VĮ miškų urėdijos duomenis. Esant dabartiniam pajamų ir išlaidų lygiui bei

palankioms medienos kainų tendencijoms, VĮ miškų urėdija planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, bendrasis pelningumas – 8,5%.

VĮ Jurbarko miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų sertifikavimas atliktas pagal Miškų valdymo tarybos (FCS) vertinimo standartą. Rengiant miškotvarkos projektą atsižvelgta į sertifikavimo sprendinius, suprojektuotas tausojantis, daugiatakslis miško naudojimas, derinant gamtosauginius, socialinius ir ekonominius klausimus. Miškotvarkos projekto sprendiniai iš esmės neprieštarauja VĮ miškų urėdijos veiklos teritorijos gyventojų socialiniams ir ekonominiams interesams.

Projekto vadovas Darius Džiaugys

2015 m. lapkričio 30 d.